

BB-611

Seat No. _____

M. A. (Sem. II) Examination

March / April - 2014

ભારતીય સાહિત્યમીમાંસા : C.C. - 202

(New Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

૧ ભારતીય કાવ્યમીમાંસાનો પરિચયાત્મક ખ્યાલ આપો. ૧૪

અથવા

૧ રમણીયતાની વિભાવના સ્પષ્ટ કરી, જગન્નાથનો રમણીયતા વિચાર સમજાવો.

૨ ધ્વનિની વ્યાખ્યા આપી, આનંદવર્ધનની ધ્વનિવિચારણાનો પરિચય આપો. ૧૪

અથવા

૨ ભામહ, દંડી અને કુન્તકની વક્રોક્તિ વિચારણા સ્પષ્ટ કરો.

૩ ભરતના રસસૂત્ર સંદર્ભે લોલ્લટ, શંકુક અને ભટ્ટ નાયકની વિચારણાનું મહત્વ દર્શાવો. ૧૪

અથવા

૩ ભરતનું રસસૂત્ર સમજાવી, અભિનવગુપ્તની રસવિચારણાનું મહત્વ ચર્ચો.

૪ ટૂંકનોંધ લખો : ગમે તે બે

૧૪

- (૧) ભારતીય કાવ્યશાસ્ત્રમાં અલંકારવિચાર
- (૨) વામનનો રીતિવિચાર
- (૩) ક્ષેમેન્દ્રનો ઔચિત્યવિચાર
- (૪) વક્રોક્તિના પ્રકાર

૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ સાતના ટૂંકમાં ઉત્તર આપો.

૧૪

- (૧) અલંકાર એટલે શું ? કયા કયા મીમાંસકોએ અલંકાર વિચાર કર્યો છે ?
- (૨) ક્ષેમેન્દ્ર કૃતિના કયા કયા અંગમાં ઔચિત્યને આવશ્યક ગણે છે ?
- (૩) ભટ્ટ શંકુકની દષ્ટિએ 'ચિત્રતુરગન્યાય' એટલે શું ?
- (૪) કુન્તકે કાવ્યના કેટલા માર્ગ દર્શાવ્યા છે ? કયા કયા ?
- (૫) કાવ્યશાસ્ત્ર એટલે શું ? ભારતીય કાવ્યશાસ્ત્રના પાંચ ગ્રંથના નામ આપો.
- (૬) વ્યભિચારી ભાવ એટલે શું ? રસનિષ્પત્તિમાં એનું શું મહત્ત્વ છે ?
- (૭) રસધ્વનિને સદૃષ્ટાંત સમજાવો.
- (૮) 'કલિકાલસર્વરી'નું બિરુદ કયા કાવ્યાચાર્ય માટે પ્રયોજાય છે ? એમના ત્રણ ગ્રંથના નામ આપો.
- (૯) આનંદવર્ધનની ધ્વનિની વ્યાખ્યા સ્પષ્ટ કરો.
- (૧૦) ભરતના રસસૂત્રમાં કયા ભાવનો સ્પષ્ટ ઉલ્લેખ નથી ? કેમ ?
- (૧૧) રસપ્રતીતિના વિષ્ણો કયા કયા છે ?
- (૧૨) કુન્તકે આપેલી વક્રોક્તિની વ્યાખ્યા સમજાવો.